

et ad h^u quilibet tenetur. **Vñ** **Arif.** Dilige
re est alicui bonū velle. **Vñ** inuidiosi qui
gandēt de adūitate p^{ri}mi et volent de p^{ri}
spitate ipsius. sunt hoīes diabolici. q^u hnt
signū ipsius. **Vñ** **Joh. xiiij.** In h^u cogno-
scent hoīes q^u mei estis discipuli. si dilectio
nem zc. Sic econūso est signū q^u sunt filij
diaboli. q^u hnt inuidiā ad p^{ri}mos et gau-
dent de malis alioz. q^u valde diabolicūz
est. **Prover. xvij.** Qui in ruina alterius
letatur non erit impunit⁹. **Nā** volere d^u bo-
nis. p^{ri}moz infelicissimū est. q^u amittūt q^u
quid aliū lucrātur. **Seneca.** Utinā inuidi
in omib⁹ civitatib⁹ aures et oculos h^urent.
et de singulis p^{ri}spitatibus hoīum torq^uerē^t
Septimum peccatū mortale est acci-
dia. **Unde** q^uritur. q^u tediū boni sit pec-
catum mortale. et q^u nō. **Rñ** det⁹ fm **Her-**
mānum de schilditz. q^u tediū boni pōt cōsi-
derari tripliciter. **Vno** modo. put est vn⁹
motus naturalis ex lassitudine corpis post
exercitiū spūale pueniens. et sic nō ē pctm.
Secundo modo fm q^u est motus appetit⁹
lesitiui p^{ri}stati de ope spūali laborioso. z
sic p^{ri} ē pctm veniale. q^uis etiā ille appe-
titus sit deliberatū⁹. q^u cōsensus in venia-
lenō est nisi veniale. **Verbi** grā. **Silcāto**
vel oro aliquāliter cū tediū. tñ p^{ri}terea di-
mittere nolo. sic solū est veniale. **Tertio** cū
h^u tedium redundat in omissionē eoz que
sunt necessaria saluti. et ad q^u necessario hō
tenetur. **Verbi** grā. **Sicut** nō audire mis-
sam in die dñica. vel p^{ri}nitentiā iniunctā
nō implere. vel horas canonicas omittere
ab illo q^u est in sacris ordinib⁹ cōstitut⁹ vel
p^{ri}missū votūz nō adimplere. et sic de alijs.

De decem preceptis.

Sermo. cxlij.

Vis ad vitaz

Ingredi h^ua mā data dei. **Math.**
xix. In h^u bis p^{ri}missis oñdit ch^{ri}-
stus cuilibet hōi viam vitę eterne. **Et** ideo
dicit. **Si** vis ad vitam ingredi. zc. **Vñ**
sciendūz q^u decem sunt p^{ri}cepta q^u q^ulibet hō
h^uare tenetur q^u vult saluari. **Primum**
p^{ri}ceptum est. **Non adorabis deos**

alienos. **Et** illud p^{ri}ceptū tangit fidē. q^u
fides est fundamentū oīs boni. **Vñ** **Aug.**
Fides est humanę salutis initium. sine qua
nemo pōt ad numerū filioz dei pervenire.
Vñ ch^{ri}st⁹ dicit in euāgelio **Joh. iij.** Qui
non credit iaz indicat⁹ est. **Ex** q^ubus verb⁹
patet. q^u oēs infideles. sicut pagani. indei.
heretici. sunt in statū dānationis. z iaz ad
eternā mortē indicat⁹. **Sed** loquēdo d^u
ch^{ri}stianis baptizatis. tūc dicen dūz est. q^u
ipsi multipliciter p^{ri} h^u p^{ri}ceptū peccāt. **Nā**
p^{ri}mi sunt qui dubitant in fide an sic sit vt
scriptura dicit et f. des catholica tenet. **Et**
q^u negligūt addiscere articulos fidei cū pos-
sent z teneātur eos scire. **Nā** q^ulibet ch^{ri}sti-
anus cū ad annos discretionis puenit.
tenet addiscere z scire symbolū aploz. q^u q^u
articulos fidei frinole et ex cōtemptu scire
non vellet cū posset peccaret mortaliter. **Et**
tali nō est administrādū sacm^u eucharistie
donec addiscat. **Item** q^u obseruat tempus
z dies egyptiacos. in his actib⁹ q^u solū de-
pendēt ab hoīs libero arbitrio. puta mercā-
tia. traductio vxoris. herbarū collectio. vel
alicui⁹ opis inchoatio. q^u in talib⁹ obfua-
re dies egyptiacos ē pctm mortale. **Argo**
rephensibiliter peccāt q^u in nocte natiuitatē
ch^{ri}sti. et **Johis** baptistę suas faciūt incā-
tationes. **Item** q^u somnia aduertūt z fuāt
Cōtra q^us d^u **Leui. xix.** **Nō** auguriabim⁹
non obseruetis somnia. **Vñ** **Ecc. xxxiij.**
Multos errare fecerūt somnia z illusiōes
vane. **Vñ** **Lato.** Somnia ne cures. naz
fallūt sōnia plures. **Itē** q^u ad p^{ri}bitonissas
accedūt. totiens q^utiens mortaliter peccāt.
q^u non licet cōsiliū a diabolo req^uerre. q^u
inimic⁹ n⁹ mortal⁹ ē z sp^u habet malā volū-
tatem p^{ri} nos. et sp^u nitit impedire salutē no-
stram. **Insup** nec est eis credēdū. q^u diabo-
lus q^u p^{ri} eas loq^utur. mendax est et p^{ri} ei⁹. s.
mēdaciū. **Item** qui fatum tenēt. etiā gra-
uiter peccant. **Nā** teniāt a fide q^u tenēt fa-
tum. q^u sunt multi q^u dicūt. q^u homo mala
morte moritur. q^u s. suspendit⁹ siue rotat⁹
et sic de alijs. q^u de⁹ sic voluit z ordinavit.
et hō talis ad h^u natus sit. q^u talia pati de-
buit. h^u dicere est graue pctm. q^u est loqui

Sermo

contra honore dei. q. de non vult nisi bonum. **Apłs.** Hec est voluntas dei sacrificatio vĩa. **Vñ** puenit ex pĩa malicia hoĩs q. male agit. Item q. suant auguria. et b. attendit in gestu cantu et volatu anium. **Verbi gr̃a.** Cũ gallina catat. canis latrat coru? sup domũ se locat. volentes b. aliqd. s. reale p̃tendere. q. c. i. a. vana et supsticiosa sunt. Item q. in puerperio cũ mulierib. im. p̃gnantib. et parietib. supsticioes exercet sicut mulierẽ difficultatẽ habentẽ i partu circũcingũt cingulo viri vt eo leuius p̃iat. Item qñ cum gladio euaginato eas bñ. dicũt et exufflant candelã in faciẽ mulieris pientis. qd est supsticiosum. Sed si ihus ibi adoleat. sine accendat lumẽ cõsecratũ. v. l. aqua bñdicta ibi aspgat. illa sunt dei. ficia et licita. **Item** q. carminat hoĩes et pecora. qd fit multipliciter. **Primo** caput cingunt et mensurãt cum cingulo p̃prio et tunc ponunt cingulum sub pedib. dicẽtes melius te calco q̃s porto. **Item** oculos bñ. dicunt terrãq. cum manu tangẽtes vltẽ. tunc cũ tali manu oculos sibi p̃tingũt. Itẽ qñq. aliq. ducunt p. fluidam aquã. **Item** vertũt se cõtra ortum solis. Itẽ qñq. ducunt aliq. ad vnã arborẽ et faciunt eos quassare arbores. **Item** qdam carminant equos aut vaccas et cetera aialia qñ vermes hñt vel cum de mane expellũtur. vel cum p̃dita sunt ea bñdicunt ne lupi ea rapiant. **Item** qdam bñdicunt vulnera. ne eruentent. **Item** q. cõtra inimicos canes et lupos et m. vulnerib. ch̃isti se carminant. **Item** sciendũ q. om̃es isti q. sic carminant vt p̃mittũt se carminare. vel suos p̃eros et in b. cõsentiũt. g̃uiter peccat. et maxie qñ de b. admoniti sunt. nec tñ resistere volũt. Et talia carmina nullã efficacĩã hñt sanã di hoĩes. b. deus p̃pter peccata hoĩũ et p̃p̃e fidẽ quã h̃o. adhibet illis carmib. p̃mittit qñq. q. homi videt q. talia inuẽt. cũ tamẽ de se nullã efficacĩã habeat illa ṽba. Sed vñ i. medicinis et herbis licitũ est. ex eo q. habent naturalẽ effectũ. **Secũdum** p̃ceptum est. **Non assumes nomen dei cui inuauum.** Inuauũ enĩ nomẽ

dei assumit qui blasphemat nomẽ dñi nri iesu ch̃isti. et qui iurãt p. vulnera vel mortem vel sanguinẽ. p. intestina vel mēbra domini nri iesu ch̃isti. Et talia oĩa iuramenta sp̃ sunt peccata mortalia. q. sonãt i irreuerentiam et blasphemĩã dei. s. p̃ciosa vulnera ch̃isti inuauũ assumere. vñ nobis tota salus effluxit. **Chyso. sup. Mat̃h.** Oĩs salus hominũ in ch̃isti morte posita ẽ. Itẽ alij iurant deũ non nominãdo sed creaturas. vt dicendo. hocks blut vel hocks lichnam. Et talia iuramēta oĩa q. sic fiunt nominãdo creaturas sunt a ch̃istiano vitãda. **Vñ Ch̃istus** dicit in euãgelio **Mat̃h. v.** Ego aut̃ dico vobis nolite iurare oĩno neq. p. celũ neq. per terrã sine causa. **Item** sunt aliq. q. multoties sine causa iurant. vt dicendo. p. deũ sanctũ p. deũ viuũ. sine omni causa et necessitate. et solũmodo ex mala cõsuetudine. **Cõtra** q̃s dic̃ **Ch̃istus** in euãgelio. vt habet **Mat̃h. v.** Sit s̃mo vester est est. non nō. **Circa** qd q. **L**ritur an ista iuramēta. s. dicẽdo. p. deũ factum. vel per om̃es sanctos dei. sint pctã mortalia. **R̃ndetur** q. talia iuramēta contingunt dupliciter. **Primo** qñ q̃s falle et mendaciter iurat siue in ioco siue i serio tunc s̃m sanctũ. **Itẽ** talis peccat mortalit̃. **Verbi gr̃a.** Vt cum q̃s vult aliqd. ṽdere. et iurat p. deũ q. non vult remissius dare q̃s sic. et tñ intẽdit aliter dare. et nihilo min⁹ iurat m̃etiẽdo p̃ m̃entẽ suã. peccat mortalit̃. toties q̃tiens sic iurat. Et cõuerso ille q. r̃ẽ d̃ẽ emere. si iurat q. nō vult plus dare p. tali re. et tñ intẽdit plus dare ille etiã peccat mortalit̃ toties q̃tiens zc. **Q̃t** talia peccata cõmittũtur ab aliq̃bus q. cõsueuerũt nec emere nec vendere nisi iurando et mentiẽdo dolose et fraudulẽter. vt iurando rem suã esse meliores q̃s sit. vel etiã q. plus cõstiterit. **Insup** et aliq. p. paruis reb. sic iurant. vt vendẽtes cochlearia poma pira. vel cõsimiles fructus. **Item** p̃anes alleca et alia victualia. **Item** rustici vitulos et onẽs et boues lac et caseos et oua. **Qui** om̃es qñq. multa falsa iuramēta faciunt. cũ q̃b. p̃ximos suos decipiunt. et tñ

per talia qñ qz pay lucratur. **Cū** tñ bonus christian⁹ p vno regno vel p toto mundo semel peierare nō deberet. **Secūdo** mō ptingunt talia iuramēta. cuz qz iurat qd est ver⁹ et licitū. tunc fm Ray. b est venia/ le pctm. cuz. s. qz iurat in cōmuni locutio ne et cursu xboz ex quadā lenitate et ma/ la cōsuetudine. vt dicendo. p deū cras ibo ad eccliaz. ieiunabo. vel equitabo. et sic de alijs. **Amē** qlibet debet in b cauere et illā malā cōsuetudinē postponere. et adūtere dictum christi qd habet. **Matth. xij.** q de omī xbo ocioso qd locuti sū. b. zc. **Mul** to strict⁹ exiger a nobis ratio de talibz q/ tidianis iuramētis q sine causa fiūt. **Vñ** qlibet hō debet se cauere q nunqz dicat p deū vel p omēs scōs nisi sit magna causa et vrgēs nccitas. et q b etiā ver⁹ et licitū sit qd iurat. **Tertium** pceptum est. **Diē sabbati** sacrifices. **Cōtra** illud pcep/ tum faciunt isti q in diebz festiuis laborāt. **Cōtra** qz dī **Exodi. xx.** Non facies in eo omne op⁹. **Ex** q patet q quicunqz sabba/ tum violat. s. laborādo vel mercancijs su/ is intendēdo. vel etiā q vecturā in diebz fe/ stiuis exercet. sic rustici q qñqz ad quinqz miliaria vebūt. et nunqz missaz vel smones in diebz festiuis audiūt. **Et** q grunt nūdi/ nas in diebz festiuis ppter lucrā tpale. **In** sup q in diebz sabbat⁹ de sero in nocte ni/ mis diu laborāt. et sic de alijs. **Isti** omnes deū gūiter offēdūt. et puniūtur a deo mul/ toties in bonis tpalibz p infortunia. sic q qñqz raptōres spoliāt eos. vel domos eo/ rum cōburunt. vel alia infortunia illis ac/ cidūt. sic q in fine nōnunqz depaupātur. **Etiā** tales multoties puniūtur in corpore. sic q infirmātur p mēse vñ p duos. z etiā qñqz cadūt et frangūt crura vel brachia. z tūc oportet eos festiuare ex necessitate cuz merito deberent laborare. qz antea cū festi/ uare debuissent laborauerūt. qz fm **Salō.** p q hō peccat p b et puniet. **Item** post hoc punietur i aīa. qd est maximū. qz qñqz fe/ sta soluūt totiēns mortaliter peccāt z ani/ mam. ppiā occidūt. **Exodi. xxxj.** Qui pol/ luerit sabbatum morte morietur. **Item**

sciendum q q in diebz festiuis peccat gūi⁹ peccat. sicut q choriat i diebz festiuis. qd mai⁹ peccatū est qz laborare manibz. **Vñ** **Augustinus.** Melius est in die dominico laborare et arare qz choricare. **Vñ** etiam **Aug.** dicit. **Dis** motus petulātis salt⁹ est in pfundū cloacē. **Ideo** qto qz alt⁹ i cho/ rea saltauerit in tāto pfund⁹ ad infernūz cadet. **Silr** illi gūiter peccāt. q in diebz fe/ stiuis visitāt tabernas et se inebriāt. cuz tñ omnis ebrietas q ex pposito fit sp ē pctm mortale. et est gūius qd fit i festiuis die qz in alia die. **Silr** illi q in diebz festiuis exer/ cent suas fornicationes sine alia opa luxu/ rie. **Vñ** narrat **Greg.** Q quedā mulier a suo legitimo viro in die sabbati cognita. cum in die dñico pcessioni se coadiūgeret a diabolo arripiebatur. et multū ab eo vexa/ batur. **Et** si b in legitimis psonis. q tunc pena cōcubitus illegitim⁹ plectēdus erit. **Quartū** pceptum est. **Donora pa/ trem et matrem.** vt sis longeu⁹ super terrā. **Cōtra** b pceptum faciūt illi. s. filij et filie q vel q inhonorant suos pntes xbis et factis. et eis nolūt obedire in licitis z ho/ nestis. vel pntibz defunctis non p suffra/ gia subueniūt liberādo aīas eoz a purga/ torio. **Et** tles filij q sic inhonorāt suos pa/ rētes puniūtur multoties a deo i corpore ppio et subitanea morte. **Raz** sic pmiuz honorantiū pntes est vite longenitas. vt habet **Eccl. ij.** Qui honorat patrē suū vi/ ta viuet longiori. **Sic** a cōtrario sensu in/ honorātes pntes moriūtur qñqz impro/ uisa morte. ps. **Subito** defecerūt et pierūt ppter iniquitatē suāz. **Insup** puniet eterna morte. **Exod. xx.** Qui maledixerit pñ aut matri morte moriet. supple eterna. **Sciē dum** q pntes dñt filios suos iformare in pcept⁹ dei. et eos corrigere cū delinquūt iurādo. blasphemando. qz oīa pctā que fi/ lij cōmittūt redundāt in pntes si eos non corrigūt. **Apłs.** Digni sūt morte n soluz q faciūt. b etiā q cōsentiūt faciētibz. **Quin/ tum** pceptū est. **Non occides.** **Cōtra** b pceptū faciūt q primū d deum et in/ sticiam occidūt. et b est vnuz peccatum de

quatuor clamantibus in celum. **Ben.** iij. dixit
 dñs ad cayn: **E**cce vox sanguinis fratris tui
 clamat ad me de terra. **S**ic adhuc quotidie
 dñs dicit ad quēlibet homicidā. **E**cce vox
 sanguinis fratris tui. i. primi tui innocentē
 effuli. clamat de terra ad me requirēs vin-
 dictā sup te. **S**ciendum q̄ triplex est
 homicidiū. **Q**uidā enī occidūt corpus tm̄
 vt infideles et p̄ncipes q̄ martyres occide-
 runt. q̄ ppter veritatē passi sunt. **I**lla occi-
 sio non est timenda. maxime qñ ppter ius-
 ticiā sustinet. **Mat. x.** Nolite timere eos
 q̄ occidūt corp⁹. **2c.** Aliqui occidūt tm̄ ani-
 mam. qñ scz primū ad peccata trahūt per
 ornatū corp⁹. vel p̄ malū exemplū qd̄ p̄-
 bent alijs. quib⁹ dicit **G**reg. **L**ot mortib⁹
 quis dignus est. q̄t exempla p̄nitatis i po-
 steros reliquit. **Vñ etiā Aug.** **Q**ui in cō-
 spectu populi male vīuit. q̄tum in eo est. il-
 lum a quo attendit occidit. et h̄ intelligit
 de aīa. **A**lij vtrūq̄. s. corpus et aīam occi-
 dunt. **E**t h̄ fit in duob⁹ casib⁹. **P**rimo qñ
 q̄s pcurat abortum. qz tūc puer in corpore
 occiditur. et anima cum corpore morit⁹. **S**e-
 cundo quando quis occidit seipsum.

Sermo cxliij.

De alijs preceptis.

Ivis ad vi-
 tam ingredi sua mādāta dei.
Mat. xix. **E**tum ad secūdā
 ptem p̄cedentis s̄monis. tunc
 iam aliq̄ breuit⁹ de vltimis p̄ceptis dicēda
 sūt. **N**on mechaberis. **I**n q̄ p̄cepto
 p̄bitet oīs illicite p̄cubit⁹. excepto federe
 m̄rimoniali. **E**rgo p̄mi q̄ p̄ p̄ceptum fa-
 ciunt sunt fornicarij. sicut solut⁹ cū soluta
 et tales totiēs q̄tiens peccāt mortalit⁹. **Vñ**
Ap̄ls. **H**oc autē scitote qm̄ oīs fornicator
 aut imūdus non habet ptem in regno ch̄ri-
 sti. **S**ecūdi q̄ adhuc gūi⁹ peccāt. sūt illi
 q̄ cōmittūt stuprū qd̄ est illicita defloratio
 h̄ginum. qz h̄ peccatū aufert h̄ginitatem
 quē est thesaurus incompatibilis. **Vñ Sa-**
lomon. **N**ō est cōdigna p̄deratio cōtinē-
 tis aīe. **E**t insup q̄ deflorat h̄ginē aliqñ ē
 occasio mille fornicationū. q̄s ipsa postmo-

dum cōmittit. qz talis virgo sic corrupta
 qñqz nūqz maritum legitimū hēbit. h̄ cōis
 omnib⁹ erit. et totiēs tūc peccat mortaliter
 q̄tiens actū luxurię cōmittit. et oīs p̄ctō-
 rum illoz ipse reus erit q̄ eam p̄mo viola-
 uit. **E**t in foro p̄nitēntiali iniungendūz
 est illi. q̄ puellē satisficiat et cū ea compo-
 nat. **T**ertij sunt q̄ adulteriū cōmittūt. et
 h̄ est gūi⁹ peccatū q̄s stuprū. qz est p̄ sac̄m
 m̄rimonij. qd̄ ipse deus in paradiso instituit
Vñ peccatū adulteriij cōmittit⁹ qñqz cor-
 poraliter. spūaliter. eternaliter. **Vñ Osee**
vij. **D**ēs adulteri quasi cliban⁹ accensus.
Apod. xxi. **E**rit ps illorū in stagno et sul-
 phurez igne vr. **Ap̄ls.** **A**dulteri regnū dei
 non possidebūt. **Vñ** exemplū legitur. **Q**u-
 idā hō raptus erat ante portas inferni.
 q̄ vidit quandā mulierē gūissime torq̄ri. et
 flāma ignis circūdabat eam. ille autē hō q̄
 finit. q̄re illa tam gūissime torq̄retur. **R**ū-
 sus ē ei q̄ h̄ tormēta pateret. ppter h̄ adul-
 teriā q̄ cōmisit cū viris alienis. **Q**uarti
 transgrediūtur legez regularis p̄fessionis
 q̄ votū cōtinentię violāt. **E**t isti peccāt cō-
 tra fidē deo datā. vt sūt religiosi sacerdo-
 tes et sc̄moniales. **E**t h̄ peccatū est oībul
 p̄dictis gūius. qz in eo maior fit iniuria ip-
 si deo. **Q**uinti sunt q̄ cuz cōsanguineis
 suis peccāt. **E**t h̄ est adhuc gūius. **E**t p̄p̄
 magnitudines ist⁹ peccati beat⁹ **P**aulus
 ap̄ls tradidit illum fornicatorē. q̄ cum no-
 uerca sua peccauit sathane et diabolo ad
 cruciāduz. vt dī. **i. Cor. v.** **S**exti sūt q̄
 vitio indicibili se cōtamināt p̄tra naturā
 peccātes. et h̄ est gūius et pessimū peccatū
De h̄ q̄re añ ser. lxxxv. **R.** **S**eptimū **B**
 p̄ceptū est. **N**on furtuz facies. **V**bi
 p̄bitetur offensa in reb⁹. **Vñ** p̄ h̄ p̄ceptūz
 faciunt p̄mo illi q̄ furtū cōmittunt in p̄uis
 reb⁹. vt q̄ furātur gramina. **C**irca qd̄ q̄-
 ritur. vtrū in re p̄ua cōmittatur furtū sic
 re magna. **R**ūdeo s̄m sc̄m **L**eo. ij. q.
 lxxj. **S**i aliq̄s res minimas furtiue acce-
 pit p̄ quas hō non reputat illi nocumētū
 inferri. et ille q̄ accipit possit p̄sumere h̄ non
 esse p̄ volūtatem dñi excusat. alias furtuz
 semp est p̄ctm̄ mortale. qz est p̄ dilectionē